

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDÉK

Vegyestartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér ora 15 kr.

Városaink tisztujtása.

A folyó évben letelik Abrudbánya, Gyulafehérvár, N.-Enyed, Vizakna r. t. városok tisztviselőinek megbízatása, mely 6 esztendőre szóllott. A választási jogot fogja gyakorolni ismét a polgárság és pedig először az 1886, XXII. t. cz. életbe lépte óta a maga általánosságában. Egy tisztviselővel fog kevesebbet választani, mert a rendőrkapitányt a főispán fogja kinevezni, de a többire nézve méltán gyakorolhatja előzetesen a kritikát, hogy annak alapján határozhasson a választás és így a város jövője felett. Mert bármily sok befolyása, bármennyi ellenőrző és rendelkezési joga van a város polgárainak kebeléből, választás után alakult képviselőnek, — a cselekvés, a végrehajtás, a város reprezentálása a polgármester s vele együtt a tisztviselői kar kötelességében és jogában áll.

A kritika pedig legyen tárgyilagos, okos a viszonyokat helyesen mérlegelő. Hogyan állott a város hat év előtt s mivé fejlődött hat év alatt? Ez a kérdés. A fejlődés vizsgálatának pedig ki kell terjedni a vagyoni állapotra, a kulturális életre, a jó közigazgatás menetére, a város társadalmára és mindarra, a mi egy várost, a városi tisztviselőktől függőleg, külsőleg is szebbé, barátságosabbá, rendezettebbé, lakóira nézve vonzóbbá s vidékének vagy éppen a vármegyének méltó központjává teheti. Az előnyt, az előhaladást méltányolni kell, de nem feltétlenül; szükséges azt is megvizsgálni: mily áldozatokkal lett elérve? Ha az előny megfelel az áldozatnak, — azé a dicsőség, a ki megteremtette buzgalmával, tehetségeivel e helyzetet.

De láthatunk hanyatlást, veszteséget, mulasztást is igen sok téren. A kritika ne keresse ok-

vetlenül csak a tisztviselőknél a hibát. Nagy és súlyos hibát követhet el a képviselő, vagy annak befolyásos többsége, ha elragadja magát az emberi indulatok, bosszús szenvedélyek érzetétől, melynek gátat egyes tisztviselő ritka esetben vehet. Számos esetben a fukarság, az áldozatkészség hiánya ejti bajba a várost, mely elveszítve a kedvező pillanatot, nehezen s több bajjal fogja megfizetni kárát. Legkárosabb hatást pedig azon versenyeségek okoznak, mely a személyi gyűlölködésben, nem a nemes elvek valószínűsítése iránti versenyben találja forrását. A képtelen és tehetségtelen tisztviselőket egyszerűen nyugdíjazni kell.

A fejlődő közigazgatás, a fejlődő társadalom s a folyton fejlődő közélet méltó reprezentánsokat követel, Némelyek azt hiszik: elég egy jóra való polgármester, meg egy pénztárnok, egy két jó írnok s egy pár erélyes városzolga, a többi tisztviselőt olyanokból lehet választani, a kiknek szüksége van egy kis hivatalra, mert sok a gyereke, vagy nagy az atyafiságá stb. Nagyon helytelenül tennék a városi választók, ha így gondolkoznának és még rosszabbul, ha így cselekednének. Ellenkezőleg: a legjobbakat, a legképzettebbeket kell választani minden állomásra, ha fejleszteni akarják a várost.

Hála Istennek: tisztességes fizetéssel ellátott állomásra lehet találni jóra való, képzett fiatalságot, mely tevékenységet, elevenéget fejtve ki, egyszerűen a társadalmi életben is tekintélyt tud szerezni és fentartani. Ha nincs a város kebelében, hozni kell. — Nem kell félni, hogy nem fogja az ilyen „új ember“ a város érdekeit védeni, sőt ellenkezőleg: sokszor jobban, eredményesebben mint a „benszüllött“. Ott vannak pl. Gyulafehérvár és N. Enyed polgármesterei. Nos hát ilye-

neknek kell lenni a tanácsosoknak, a jegyzőknél és minden tisztviselőnek. A jót, sőt a legjobbat kell megválasztani, ha lehet a városból, ha kell más-honnan is!

LEVELEZÉS.

A német fővárosból.

Internationális konferencia a munkás ügyben. A választások eredménye. Bibliotheka Hungarika. Hapke ref. pap. Berolini stipendium. Magyar egyet. Elutazás.

Igen jól tudja már azt a tisztelt olvasó közönség, hogy négy magyar még az őz derekán hányadik számú drotkén érkezett volt meg Berlinbe (ámbar nem tudom, hogy ez kit érdekel), az is igaz, hogy a Nagy Frigyes szobra miként koketiroz az egyetem felé, bár sokan nem igen koketiroznak arra felé, hanem addig mámoros álmukat alusszák, s mégis bírálják nagy képességgel a német professorokat; és még egy csomo, minden alaponélkülöző utcai historiát, melyeknél azonban még különbek jegyezhetők föl másoknak az életéből: én tehát mellőzöm az oly nemű tudósításokat és a fönnbibiokról írok le egyet-mást, melyek minket meggyarokat, de különösen külföldre készülő kollegáimat inkább érdekelnék.

Korunk egyik legsürgősebb és megoldásra váró kérdése minden állam kebelében a munkás kérdés. A munkások is ép oly teremtményei a mindenhathatónak, mint a munka adók, a tehetősek, a gazdagok, s ők sem lehetnek a társadalom megvetet páriái és nem kötelezhetők csekély bérért, erejüket felülmúló, egészségüket kockáztató hosszas munkára. Némileg tehát meg van a maga oka ama strájkoknak, melyek Németország munkásai közt folytak le; és nem minden alap nélküli ama követelésük, hogy ügyök valahára szabályoztassék, hogy védelmet találjanak a nagy mérvű kényomatásokkal szemben.

Vilmos császár meggyőződött a helyzet ilyenmő, tartathatlan voltáról és még e hó elején egy jegyzéket bocsátott az európai hatalmasságokhoz, hogy a berlini munkás konferencián, mely inkább szaktanácskozás jellegével bírt, képviseltesék magukat. Valamennyi hatalmasság

TÁRCZA.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

(1849. január 8.)

Szilágyi Farkastól.

Némelyek a nők közül elájultak s ájult állapotukban fosztották meg őket pénzüktől és ruházatuktól. Mások rémülete olyan sikoltozásokban tört ki, mely a szerencsétlen városban tomboló iszonyu zajon is áttört és messze elhallatszott. Néhány gyermek az epilepszia jelentkezett. A levetkezett és kifosztott nőket mezítlenül, verésektől vérző testtel, tört tagokkal, némelyeket síró csecsemőikkel karjaikon üzték ki több rendben a szobákból az udvarra és piacra, hogy ott fagyjanak meg és pusztuljanak el.

Egy ilyen üzés alkalmával történt, hogy Kovács István (is) egy éves gyermekével karján futott le az emeletről. A folyosó lépcsőzetén a nagy tolongásban megbotlott s rá esett gyermekére, minek következtében a szerencsétlen csecsemő meghalt. A halálra zaklatott valamelyikének az a gondolata keletkezett, hogy a halott csecsemővel térjen vissza s valamelyik szobában teríték ki. Néhányan vissza is tértek, egyik szobában ravatalt rökönöztek s a halottat azon kiterítették. Előkerítették a ravatal körül használni szokott gyertyatartókat, az azokban lévő gyertyákat meggyújtották. Mindezek után a ravatal körül letérdeltek, azután imádkoztak, szent énekeket énekeltek s a halottat, de főleg iszonyu sorsukat zokogva siratták.

A halott csecsemőnek ravatalra helyezése szerencsés gondolatnak bizonyult. A razzia hősköze hatott ez

¹⁾ Azon Kovács István nője, kiről imént szóllottam.

a megrázó, ez a könnyeket fakasztó jelenet s egyideig eme szótát kerülték, a gyászolókat nem zaklatták.²⁾

Az öreg László Czirjek nyugalmazott minorita lelkész és Viskolczy Antal szintén lelkész, papi ornátust öltenek magukra s Repedjét jan. 10-én az Istenre és minden szentekre kéri, hogy népét emberesebb, kegyelmesebb eljárásra hívja fel. Ugyan ezt tette a szenvedő Viskolczy házfőnök is a refectoriumban. Nem használt.

Majd lábai elibe borultak s ugyanezen kérést tédén állva ismételték. Ez sem használt.

A nők szintén térdre esve, Repedje kezét csókolva s sürűen hulló könnyecskéikkel öntözve esdekelnék kegyelmet, nem annyira a maguk, mint gyámoltalan gyermekeik, csecsemőik érdekében, kik körülöttük kétségbe esetten jajveszékelnék, sirnak.

Még ez sem használt.

Repedje a pap, az Istennek szolgálja, hajlithatlan maradt s egyik kezében karddal, másikban doronggal szólanul sétált alá s fel a szobákban s az iszonyu razzának szabad folyást engedett.³⁾

Volt enyedi ref. kántortanító néhai Király Miklós nője; egyik leánya Török Ferencz feleenyedi ref. papnak ekkor már özvegye kinek karját eltörték, továbbá ennek két gyermeke a 13—14 éves Török Kati és a 12 éves Török Ferencz az oltár mögé rejtőzködnek.

Itt a szegény gyermekek megéheztek s sziverehatólag kérték nagyanyjokat, hogy menjen és keritsen valahonnan kenyeret, mert különben éhen halnak.

A nagyanya elhagyta rejtékelyét s a városon kodorászva, valami enniavót kerített is, de mire visszatért leánya és unokái rejtékelyüknek hollétét elfeledte s nem tudott többé hozzájuk visszatérni.

²⁾ Lukácsy Viktor járási orvos szives közlése alapján.

³⁾ Viskolczy Henrich jegyzetei.

Miután a gyermekek látták, hogy nagyanyjukból Noé halottja lett, édesanyjukat küldötték kenyerért. Az édesanyval is ugyanaz történt mi a nagyanyával s a gyermekek rejtékelyükön egymással szorosan összelelkezve haltak meg az éhség és hideg miatt.⁴⁾

Némelyeknek az iszonyu rémület és izgalom miatt öntudatuk tompult meg annyira, hogy láttak és állottak s mégsem tudták, hogy velők és körülöttök mi történik.

A szemeik előtt véghezmenő katasztrófa idegrázó jelenetei csak mint valami rémséges álomképek vonultak el.

Ugyancsak özv. Király Miklósnéval történt meg pl. az a sajtáságos eset, hogy mikor jan. 8 án este a város megrohanásáról értesült, egy kávéörölőjét vette magához s azt görcsösen szorítva menekült a residentiába.

Ezen csekély értékű tárgyat le nem tette többé kezéből. Ezzel kezében futkosott a klastrom épületében jobbra-balra. Ezzel rejtőzködött leánya és unokái társaságában. az oltár mögé. Nem tette le azt mikor onnan elindult, hogy az éhség miatt síró unokái számára kenyeret keressen. Nem lehetett kezei közül kivenni, még akkor sem mikor az első mentő csapat szállította Torda jelé. Sőt Kolozsvárra is magával vitte.⁵⁾

Még a fejletlen oláh gyermekek között is akadtak olyanok, kik a szerencsétlen menekülők ellen, dorongot ragadtak kezükbe.

Török Zsuzsána és F. Sándor Miklós, két unokatestvér, akkor még mind ketten gyermekek, 10-én kézen fogva menekülnek a klastrom telkéről a malom árknán át a minorita ház majortelkére. Itt két oláh gyermek és dorongokkal rohan rájuk. Szerencsére félre bírták őket lökni s menekülők útján tovább haladhattak.⁶⁾

⁴⁾ Grohmann Károlyné és özvegy Török Józsefné közlése alapján.

⁵⁾ Özv. Török Józsefné közlése alapján, kinek a nagyanyja által megmentett eme kávéörölő ma is birtokában van.

⁶⁾ Grohmann Károlyné közlése alapján.

el is fogadta a meghívást, kivéve Oroszországot, mivel az ő gazdasági viszonyai egészen mások, csak Franciaország vonakodott ettől egy kissé kezdetben, de megjelenése már neki is bizonyos és így a konferencia március hóban összehozta.

Berlinben a császár elnöke alatt összehívott államtanács megtette az előkészületeket és megállapította az előterjesztendő pontokat, melyek a következők: 1., A bányászok munkájának szabályozása. 2., a vasárnapi munkaszünet. 3., a fiatal emberek munkájának szabályozása. 4., a női munka szabályozása. 5., a gyermek munka szabályozása. 6., a közös határozatok kivétele. Svájc már korábban akart Bernben egy ily nemű konferenciát tartani, szintén 6 pontba foglalva össze a programot, melyek nagy részben megegyeznek a berlini tételekkel, csupán az első pont hiányzik, de a helyett ott áll a munka óra maximumának megállapítása.

Hiszük, hogy a konferencia véget fog vetni az országos stájkoknak, annyival inkább, mert az egyházi hatóságok is köze fognak működni a munkások helyzetének javításában.

A német választások is már lejártak, azonban az eredmény még egész pontossággal nem tudható, mert a szűkebb választások (a sorok irásakor) még nem ejtettek volt meg mindenütt, de az eddigi eredményből konstataciók a hatalom (mely 3 pártból áll: conservatívok, szabad conservatívok és nationál liberálisok) veresége, mely a 87-iki választásokkal szemben, mint egy 40 teszt ki. Számuk azonban az új parlamentben is fel fog menni 140—150-ra. Legtöbbet nyertek a centrálisok (kath. párt) és a szocialisták. Berlin 6 választó kerülete közül kettő, s ezen kívül igen sok nagy város szocialisták választott.

Hogy Bismarck herceg továbbra is meg fogja-e tartani a miniszterelnöki széket, nem bizonyos, mert miután a kereskedelmi tárczát átadta Berlepsznek, a német lapok emlegetik visszalépését attól is, s így aztán csak a kancellárság teendőit végezni.

Egy alkalommal lapozgatva az egyetemi könyvtárban ott egy könyvet találtam ezímen: „A berlini magyarok emléke könyve”. Eitképezhetni a miné nagz volt örömm mert erre senkisé hiva fel a figyelmem, pedig évenként számos magyar theologus látogatja meg Berlint, kik közül magam is többet személyes ismeretségben állok.

A 1842-ben Berlinben időző magyarok, számszeriut 25, nyitották e könyvet s ezzel kapcsolatban saját áldozat készségükből egy kis magyar könyvtárt is alapítottak. Ez emléke könyv nyitásával és könyvtár alapításával az volt céljuk, hogy

I. Minden itt tanuló, vagy átutazó magyar emléket, saját kezleg írja be nevét.

II. Szükséges tapasztalati utasításokat találjanak 1, a tanulmány 2, a háztartás 3, a városban és vidéken levő nevezetességek megtekintésére nézve.

III. Legyen használatukra egy az utódok lelkesítése által még szépen növekedhet, kis magyar könyvtár, melyben a huzamosabb ideig itt élők találják meg a legszükségesebb magyar munkákat.

Az alapítók közt találjuk id. Gáspár János alsófehermegye tanfelügyelőjét is, ki harmadfél évig vala a könyvtár

kustosa. A kustost — az alapszabályok értelmében — az egyetemi halgatók felévenként maguk közül választották egészen 1869-ig. Akkor megszűnt a kustosi hivatal és 1882-ben a könyvtár kezelése a magyar egyetemi könyvtárnokára bízott, kinek az egyetemen kötelessége volna az a tagoknak tudomására hozni a könyvtár létezését, azonban az egyetemi könyvtárnokai maguk is alig bírnak tudomással róla, s így természetesen mást sem tudósíthatnak annak létezéséről. Ezt mutatja a látogatók csekély száma a közlebelei években: 1842—1868-ig összesen 522-en írták be nevüket az emlékkönyvbe; 68—78 ig egy se; 78-ban Boross Gábor; attólfogva 85-ig 5 látogató; 85-ben Révész K.; 87-ben Benedek Károly, 89-ben kettő, egyik és utolsó az 532 ik szám alatt e sorok írója. A könyvek száma 401.

Óhajtható volna, hogy az áldozatok útján létre jött kis könyvtár ne menjen egészen feledésbe és az oly nagy számú hallgatók által, minő ez évben is van, egy kissé jobban felkaroltassék, mint a magyar egyetemi rendetlen könyvtárnokai által!

A berlini reformátusok papja, Hapke, minden évben felkeresi az egyetemen lévő bel- és külföldi ref. theologusokat és hetenként egyszer meghívja saját házához. E társas összejöveteleknél, melyek mindig thea mellett történnék, előadásokat tart a heidelbergi káteról összehasonlítva a lutheri kátevál; a német ref. egyház helyzetéről, jogi viszonyairól a lutheri egyházhoz; érdeke tudakozódik a más országokban lévő reformátusok helyzetéről; majd pedig egyik-másik theologus tart kisebb szerű felolvasásokat.

Ennek felkeresését (SW. Wilhelmstr. 29.) annyival inkább ajánlom Berlinben készülő kollegáimnak, mert azonkivül hogy tölle, mint egy józan szabadelvű paptól sokat tanulhatni, igen barátságos vendég szeretettel fogadja az idegeneket. Ugy szintén még a következő dologra hívom fel figyelmüket.

Berlinben tudvalevőleg két 240—240 márkás stipendium van az enyedi theologusok számára. Azonban az alapító levél értelmében — mint ennek a stipendium kezelőjénél, Stechow papnál végére jártam — a stipendium nincs egészen Berlinhez kötve, hanem megkaphatni ezt az enyedi ajánló levéllel bármely porosz egyetemen. Tehát a berlinin kívül a bonni, breslauer, göttingai, giesfeldi, hallei, kieli, königsbergi és a marburgi egyetemeken is, csak a félév kezdetén értesíteni kell Stechow papot, hogy nem Berlinben, hanem másutt akarja élvezni a stipendiumot, különben németeknek adják.

A magyar egyetel február 14-én tartott egy rendes közgyűlést, melyen elnök először bejelenté az egyetel dísztagjának Andrássy Gyula grófnak a halálát s azután, hogy a ravatára kőszort helyezett. Ennyi volt a gyűlés komoly színezete, ezután kezdődött egy oly óriási veszekedés, mely az egyetelnék egy cseppet se válik előnyére. Egy tagtárs kirekesztése forgott szóban, ki az egyetel elnökét, és ezzel együtt az egész egyetelt sértő kifejezéssel illette. Az illető ama német párthoz tartozik, mely az egyetelt reformálni, kedélyessé tenni, de egyszersmind germanizálni is akarja. Az elnök jóllehet felvetette a bi-

zalmi kérdést, és ez csaknem minden közgyűlésen megtörténik, hogy először tevékeny működéséért köszönetet mondanak, s azután a bizalmi kérdés felett határoznak. de az illető még is benn maradt, mert a szavazatok egyenlő volta következtében, elnök nagylelkűen döntő szavazatát a bennmaradásra adta, holott egyrésztől felette folyt a szavazás és így nem is szavazhatott volna.

A parlamentarismus ezen neme csak a berlini magyar egyetelnék ismeretes. Ezzel annyira előhaladt az idő, hogy alig maradt néhány perc az áprilban történendő tisztújításra jelöltek ajánlani. Most javában folynak a korteskedések.

Ha egy idegen, vagy egy új tag végig hallgat egy ilyen lefolyású gyűlést, bizony ferde fogalmat alkot magának mind az egyeteltől, mind a magyarokról.

Es most bucsut veszünk nem csak a veszekedő magyar egyeteltől, hanem a német fővárostól is, hol isten jóvoltából négy kerek hónapot töltünk el. A ki szereti a nagyvárosi életet és örökös zajt, az menjen Berlinbe; a ki veszekedést akar hallani, az keresse fel a magyar egyetelt egy közgyűlés alkalmával, mindkettőt bőven lessz része hallani. Mi úgy egyeztünk kollegáimmal, hogy többé egyikben sem fogunk gyönyörködni, hanem ő elmegy a történelmi nevezetességű Máriaútra, én pedig ama Rajna melletti kies német városba, hol a német császárok is tanultak, ott tán csendesebb tavaszt fogunk élni.

Földi Zoltán.

Hangverseny.

1890. április 19-én.

Este volt, de se feketén nem bolygatott az eperfa lombja, se lomha földi békák nem görögtek szana-szét, mert április 19-én még nem is szoktak, csak az éji bogár zugott és ment neki a falnak... s aztán nagyot koppant s el is halgatott, na meg az emberek egy része sem ment nyugalomba, hanem azon bizonyos jóra való rész elment a koncertbe mulatni. — Ha az E-k 21-ik számát olvasták, láttak olyasmit, hogy „u-enyedi levelezőnk” az ottani orvos zenekar által rendezett hangversenyt igen szépen tartotta s különösen a Pap Lenke énekét a „I. a Traviata” dalműből és Nágel Sarolta szavallatát emelte ki. „Levelezőnk” útján közölt hirben a tévedés ugyan csak az volt, hogy nem annyira orvos, mint vonós zenekar rendezte az estélyt; s Lenke sem énekel, hanem zongorázott a helyesen megnevezett darabból; aztán az is igaz, hogy Lottit nem Nágel, hanem Nágler Sarolta néven ösmérjük — ezt már egész Enyed bizonyítja —; de ezen csekély tévedés elég volt arra, hogy az érdekeltek közül ki mérgeződjék, ki meg igen jól mulasson a lényegéből mintaszertén kiforgatott ujdonság fölött. — Mi a valót akarjuk elmondani az estélyről az önk számára, kik nem voltak ott, s na megfontolunk is, kik ott voltak hadd lássuk egyet értünk-e? Jegyezzük meg azt, hogy a Bethlen főiskola vonós zenekarának, mint önálló testületnek, premiereje volt, s mint ilyen bukhatott volna meg, vagy aratott sikert ezen első alkalommal. A nagyérdemű közönség panasza képen ne vegye, ha ez alkalommal részvétlenség-gel vádoljuk, de nem hagyhatjuk említetlenül azon körül-

lithassák át s örködjék élete fölött. A majoros beléegyezett s egyszersmind megígérte, hogy gazdája élete fölött, a mennyiben tőle függ, örködni fog. az nap délután az öregot majorosához át is költöztették. Az átszállítás tényét szemtanuk ekép adják elő: Viskolczy Henrich házfőnököt felöltöztették s zsel-lerje, ennek neje, leánya s egyik pap által koronfogva és támogatva, megindultak vele a majortelek felé. A házfőnök a sok vérvesszés és izgalom miatt annyira gyöngy volt, hogy alig birt lépdelni. Lelkészs társai papi ornatásban elől a feszületet és keresztet vitték. Bedő József a hirneves dalos és daliró nője s két gyermeke Róza és Károly is csatlakoztak a kísérethez. Nem bántotta őket elvonulások közben senki. Viskolczy-nak sem történt további bántódása becsületes majorosa házában.

* * *

A templom szent edényeit, értékes felszerelvényeit Viskolczy házfőnök a katasztrófát megelőzőt napokban a templom alatt lévő kriptában rejtette el s a bejáró nyílást ujjal gondosan befelaztatta.

Nem is találtak volna rá eme kegyeletet érdemlő tárgyra, ha azok hollétét el nem árulja épp a ház darabantja, egy oláh ember, kinek hűségében a házfőnök annyir megbízott, hogy a titokba beavatta s az elrejtés alkalmával szolgálatát igénybe vette.

Az áruló szolga vezetése mellett betörték a kriptába s az ott megtalált templomi értékes felszerelvény tárgyakat egymás között felosztották és elvitték.¹¹⁾

¹¹⁾ Deli Odón házfőnök szives közlése alapján.

(Folytatása kövekeik.)

Ezen és ezekhez hasonló számtalan bestiális eljárások mellett, a támadók részéről tanusított nemes, lélekemelő eljárásokat is jegyezhetek fel.

Egy növendék leány testén a legelső ruhadarabot is rongyá tépték. Ezt a támadók közül egyik meglátván, azonnal női ruhadarabokat kerített, azokat a szerencsétlen leánynak adta át s felhívta, hogy öltse magára mi meg is történt. Bedő Józsefné és gyermekei részére is egy oláh kerített ruha darabokat, hogy ne fagyának meg.

Valamelyik szobában gyermekek sirtak kenyér után. Egyik oláhnak, őket látva, keserves sirásukat hallva, megeseit a szive. Élelmet kerített tehát részökre s mig elfogyasztották mellettük állott, nehogy társai ettől is megfosszák őket.¹²⁾

Gajzágó Lászlóné gyermekeivel, Lukáts gyógyszerész nője csesemőjével karján, a meggyilkolt Gergely Márton árvája Lidia, Ungerpek János orvos egyik fia Miklós egy csoportban remegtek, sirtak. Oda vetődik egy tribun, kit Gajzágóné jól ismert. A kétségbe esett nő esdekelve kéri tribun ösmérését, hogy könyörüljön rajtuk s e borzalmas-sá vált helyről vigye el valamerre. A tribun megkönyörül, eme kis csapatot onnan kiviszi s a rablók tömegei között vezeteli Felenyed felé. A Várszeg utca végén 3 lánccsás ember közeledik feléjük. Megrémülnek tőlük azt hívén, hogy ellenséges szándékkal közelednek. Kellemesen csalódtak. Oláh népriseletbe öltözött keresk. segédek voltak, egyik Missinger Károly a Kovrig segédje, a más kettő Pongrácz Gergely és Károly a Gajzágó segédjei. A jó fiuk azért kerítették az oláh ruha mellé még lánccsát is, hogy kit lehet ismerősök közül mentsenek. A tribun mindnyájukat felvitte Felenyedre, ott elhelyeztette s a háziaknak meghagyta, hogy bántódásuk ne legyen, mert ellenkező esetben vele gyül meg a bajuk. Nem is bántotta őket többé senki.¹³⁾

¹²⁾ Török Józsefné közlése alapján.

¹³⁾ Keul Károlyné szives közlése alapján.

A minorita rend enyedi zárdájában a rendnek következő tagjai voltak ekkor alkalmazásban: Viskolczy Henrich házfőnök, László Czirják nyug. lelkész, Viskolczy Antal s. lelkész és tanító, Mándik Mátyas s. lelkész és tanító, Vetro Sándor papnövendék és tanító¹⁴⁾

Ezek közül Viskolczy Henrich össze-vissza volt löve és vagdalva s az ebédli teremben félholtan feküdt. Az öreg pap részére ennyit sem tartottak elégnek. Január 10-én reggel egy becei magyar paraszt vezénylete alatt megjelenik a szenvedő pap ágya előtt egy nagy rabló csoport, őt ujjal ütlegelik, minden értékes holmijától megfosztják s végül testébe még egy golyót röpitnek.

Ezzel Viskolczy H. a nyolczadik lövésben részesült. Ezt is tul élte.

Egy Leiningen ezredbeli cs. rendes katona asztali óráját rabolta el. Véghezvitték pedig ezen alávaló dolgokat, a miképp ők a rablók és gyilkosok hirdették a császár para ncsolatjából „Ezt füleimmel hallottam sok megtámadóimtól, kik előtt pap társaimmal együtt térdre esve, szelidebb eljárásért esdekeltem”, írja Viskolczy H.¹⁵⁾

Mert jan. 10-én dél körül a piac sorain lévő épületek egy része már lángokban állott s a harapódzó tűz a residentia épületét is fenyegette és mert ezen helyen senkinek élete egy perczig nem lehetett többé biztonságban, a még mindig ott nyomorgó menekülő és papok a házfőnöknek e helyről való elszállítását határozták el.

A háznak egy majorja van az udvartelek végén, melyet a főtelektől csak a keskeny malomárok választ el. A majoros egy kisedé termető oláh ember volt. Ezt az embert valahogyan előkerítették s megkérték, hogy engedné meg, miszerint gazdáját a házfőnököt hozzá szál-

¹⁴⁾ Deli Odón házfőnök szives közlése alapján.

¹⁵⁾ Viskolczy H. jegyzetei.

ményt, ho
sülő közön
azt hitte,
zejével s
apásával,
czátlankod
ják elő mag
vagy mi?
a dolog érd
precizióval
egy egészbe
Maga a von
szerepelt,
igénylő dar
Verdi „Atil
I.ajos, Ková
elő a Mike
tak bordalát
külömben E
játékával za
sikerben az
lan buzgaló
den akadály

A nő
kisasszonyo
szenvünkét,
kájával töbi
reknek. L
lása alkalm
ép oly hü
letet paranc
rendezősség
főisk. tanár
rosan feldo
össze s egy
és örökségi
délyelyes in
estély egyik
Mendelson
fényes siker
tapsviharva
ismételten s
lámpák elő

A pró
perdültek a
együtt
A tán
szépen képe
Adorján nő
Buda Irma,
Nágler Saro
Szöllősy M
nővérek.

Zajda
pénztárosból
kező nyilvá
bevétele 70
14 kr, a fe
frt 94 kr,

Felül
1 frt, id. C
Farnos Dez
50 kr, Dan
Moricz Istv
sága e hely

— K
káptalanba
Sándort éne
letünket.

— P
ügyi tanács
czianetes v

— K
Árpád jogá
verespataki

— B
éves korába
rajongásig
gyonával sz
a szélső be
lez a képe
lalt fel an
elnöki rend
s külsőse
A „Székely
Torda vár
közé tartoz
akkor jelle
vesen gyar
szertű volt
torozott sz

ményt, hogy Nagyenyed város szépért és nemesért lelkesülő közönsége most bizonyos hidegséget mutatott. Vagy azt hitte, hogy elég, ha a polgármestere ott van kedves nevével s mindkét nembeli körökben általánosan ünnepeket aposával, vagy talán azt, hogy minden hangversenyen rakoncziatlankodik a zongora s több kevesebb kalamitások adandják elő magukat; vagy hogy a táncz marad el a végéről, vagy mi? Ezek közül biz egyik sem történt meg. De hogy a dolog érdemére térjünk, minden egyes szereplő oly precizióval oldotta meg feladatát, hogy a hangverseny ugyeésben mint részeiben a legsikerültebbnek mondható Maga a vonós zenekar különböző összeállításban ötször szerepelt, mind a legnehezebb és alapos tanulmányt igénylő darabokkal, mint „II. Rákóczy Ferencz fogsága,” Verdi „Atilája”; kiválóbb tagjai (Zajda Arnold, Eckstein Lajos, Kovács Dezső, Straub János) egy quartettet adtak elő a Mike Béla ur kísérete mellett. Ernániból a „Banditák bordalát” éneklő nagyenyedi dalkört kísérték, nemkülömben Bíró György I. th. fuvola szólóját, ki könnyed játékaival zajos tapsra ragadta a közönséget; a fényes sikerben az oroszánrészt Zajda János zenetanáré, ki páratlan buzgalommal és lankadatlan kitartással törekszik minden akadályt legyőzni.

A nő szereplők, mint Pap Lenke és Nágler Sarolta kisasszonyok, már megjelenésük által biztosították a rokonszenvedőket, azonkívül Lenke kisasszony bámulatos technikájával több ízben adott nagy munkát a háládatos tenyereknak. Lotti kisasszony a „Dalnok átka” szavallása alkalmával a dalnok keblében dúló szenvedélyeknek ép oly hű tolmácsa volt, mint a büszke királynő tiszteletet parancsoló szavainak; mindkét hölgynek a figyelmes rendezőség díszes csokorral kedveskedett. Fogarasi Albert főisk. tanár az ő kor történelméből merített anyagát humorosan feldolgozva a hasznost a gyönyörködtetővel fűzte össze s egyfelől széles áttekintést adott a romai szokások és örökség-hajhászok tömegéről, másfelől élesen találó kedélyes indícióval végig élénken tartotta halgatóit. Az estély egyik fénypontja Eckstein Lajos hegedűs játéka volt Mendelson E-moll „Hegedű verseny”-ét adván elő oly fényes sikerrel, mely a közönség zajos és megmegújuló tapsviharával volt leginkább méltányolva; a fiatal virtuoz ismételtén játszott, s azonkívül többször jelent meg a lámpák előtt.

A program lejárta után rázendült a zene, tánczra perdültek a párok s a vidám kis publikum 3 óráig maradt együtt.

A tánczoló kisasszonyok közt a „Hegyalja” volt igen szépen képviselve, egyébként a következőket jegeztük fel: Adorján nővérek, Balogh Berta, Bodor Irma, Bocz Irma, Buda Irma, Ferenczy Petrona (Kocsárd), Lőrincz nővérek Nágler Sarolta, Pap Lenke, Rác Ilon, Straub Tinka, Szöllösy Mái, Veres Blanka, Veres Kati, Will Adél, Zajda nővérek.

Zajda Arnold elnök ellenjegyzésével Nagy Albert pénztárostól a jövedelemre és felülfizetésekre nézve a következő nyilvántartás számát kaptuk: a hangverseny összes bevétele 70 frt 54 kr volt, a jegyek árából gyűlt 60 frt 14 kr, a felülfizetésekből: 10 frt 40 kr. Kiadás volt 46 frt 94 kr, tehát a tiszta jövedelem 23 frt 60 kr.

Felülfizettek: Papp Gynláné 2 frt, Orgonás Zsigmond, 1 frt, id. Gáspár János 2 frt, Fogarasi Albert 2 frt, Dr. Farnos Dezső 1 frt, Fogarasi Béla 80 kr, Benedek Károly 50 kr, Dancsházy Gusztáv 40 kr, Lázár Márton 20 kr, Moricz István 10 kr., kiknek a concert rendező bizottsága e helyen ismételtén köszönetet mond.

VEGYES HIREK.

— **Kinevezés.** Ő Felsőge a gynlaférvári székes káptalanba Nagy Imrét olvasó kanonokká, Fábian Sándort éneklő kanonokká nevezte ki. Fogadják üdvözlőnként.

— **Popp György** m. kir. pénzügyigazgató, pénzügyi tanácsossá nevezetett ki, mely rangot eddig, mint címzetes viselte. Gratulálunk a kiérdemelt előléptetéshez.

— **Kinevezés.** Főispán ő mlga Laposy Hegedűs Árpád jogászt közigazgatási gyakornokká nevezte ki a verespataki járásba.

— **Báró Orbán Balázs** f. hó 19-én meghalt 60 éves korában. Egyenes, őszinte székely ember volt, ki rajongással szerette hazáját, melynek szóval, tollal és vagonával szolgált legjobb erejéhez képest. Mint képviselő a szélső baloldalhoz tartozott s alig volt oly kérdés, melyhez a képviselőházban fel ne szólalt volna, s alig szó lalt fel „anélkül, hogy — tulerős kifejezései miatt — előbki rendre utasítás ne jutott volna részére. Mint író s különösen mint történet író, nagy szolgálatokat tett. A „Székelyföld leírása” monumentális nagy munka. — „Torda város monografiája” a legjobb ilyenmü művek közé tartozik. „Utazás Keleten” s „Kelet tündérvilága” akkor jelent meg, midőn a magyar irodalmat még kevesen gyarapították hasonló művekkel. Orbán Balázs egyszerű volt öltözetében; egy kis hónapos, hiányosan burtozott szobában lakott s maga főzte szük ebédjét, mely-

hez még szegény székely fiukat hívott meg vendégül. A mit megtakarított, jó helyre tette: a haza oltárára. Az EMKE-nek alig volt nálánál buzgóbb híve. Tóvisi kisbirtokát, esákliai szőlőhelyét és kárpótlását az EMKE-nek hagyta, azonkívül Szejke nevű jeles fűrdője jövedelméből is évenként 200 frtot rendelt amíg a tőke 4000 frtot eléri. Még három nappal halála előtt, nehéz beteg en a naszói erdő ügyében beszédet mondott. Teme-tése méjtó volt hozzá: a székely nép, melyet oly forrón szeretett, az EMKE, mely oly lelkes tagját veszté el, koszorúval borítá koporsóját s gyászszal fogadá Budapest-ről — a családi sirboltig ltrt utolsó hazatérő útjában. Béke poraira!

— **Színész.** Kömley Gyula, ki már-már híres lett bérlet nyitási, s azután hosszú időre való eltűnése jeleneteiről, egészen új társulattal kezdte meg operette előadásait, melyek a közönségnek hol tetszenek, hol nem tetszenek, de az bizonyos, hogy az új társulatnak sokat kell tanulni, a míg jó nevet fog szerezni magának, mert köz-tük, mint színésznek, csak Kömleynek van még renoméja.

— **Eljegyzés.** Dr. Iléa György körösbányai ügyvéd ápril hó 21-én eljegyezte Balázsfalván Csató Ida kisasszonyt. Csató Lajos érseki ügyész művelt és kedves leányát.

— **Az EMKE vagyona** jelenleg 456.108 forint 42 krt tesz, melynek évi kamata 22.805 forintot tesz. Bármily szép összegnek tetszik e jövedelem, a segélyezés szükségéhez mérten nagyon csekély, ha csak egyes tanítók fizetését 400 frttal, egyes épületek értékét 14.000 frttal számítjuk, népkönyvtárak stb. árát is felvesszük, pedig ezeken kívül még mily sok téren kellene áldoznia az EMKE-nek, ha jövedelme endenedé. Felhívjuk különösen vármegyénk EMKE tagjait, hogy tartsák hazafias kötelességüknek pontosan befizetni csekély évi 2 forint díjukat külön felszólítás nélkül is, akár a fiók választmányhoz, akár Nagyenyedre a központi választmány pénztárnokához ifj. Gáspár Jánoshoz.

— **Az EMKE földmives iskolája Algyógyon.** Amint tudjuk, gr. Kun Kocsárd örökre emlékezetes nagy alapítványt tett, az EMKE részére ajándékozván kitele-pítési helyül algyógyi főuri uradalmat. E célt legjobban, az egész haza részre nézve áldásos eredménnyel fogja elérni az egytel oly módon, hogy Horváth Gyula orsz. képviselő, egyleti alelnök közbenjártára gr. Bethlen And-rás földmívelési m. kir. miniszter megígérte, miszerint megfelelő államsegélyt biztosít egy földmives iskola léte-sítésére, a hól székely fiatal földeszek foguak kellőképpen kiképeztatni. F. hó 13-án utazott el az EMKE bizottsága e tárgyban gr. Kun Kocsárdhoz, kikérni, mint alapítónak, e tervhez való hozzájárulását, ki is nemcsak a legmele-ggebben fogadta ezen igen praktikus, s az egyszerű kite-lepítés sokszor kétes sikerű kísérleténél hasonlíthatatlanul többet érő eszmét, hanem esetleg még újabb alapítványt is helyezett kilátásba. Szászvároson lévő két háza jöve-delmével. Az iskola tervezetét Tormay Béla min. taná-csos fogja kidolgozni, s talán már a május havi EMKE gyűlés határozhat ez ügyben.

— **Magyar ember diadala Bécsben.** Budapesti levelezőnk a következőket írja: „Nem rég volt alkalmam oda mutatni arra, hogy a magyar ember ha intelligen-cziával és erélyvel bír és nem fél a munkától: mily magas polezra képes emelkedni még hazájától távol is és hogy Bécsben a legnagyobb és leghíresebb üzleti telepek egész sora magyarok kezében van. Nem mulaszthatom el hazánkfiat figyelmét ismét egy ily üzleti telepre felhívni, mely rövid 9 éves fennállása óta magához hódította Ausztria Magyarországnak legelőkelőbb bevőközönségét. Ez Schleichfelder Ottó győri születésű hazánkfia, a nagy eszárvárosnak ma már legelőkelőbb és legkeresettebb látszerésze, kinek díszes és meglekintésre érdemes üzleti telepe Bécsnek legelőkelőbb pontján a Graben on a híres Péter-templom szomszédságában van. Simor hercegprímás, ki már évek hosszú sora óta nála felezi szükség-leit látszerészeti cikkekből, legutóbbi látogatása akal-mával bucsuzott el Schleichfeldertől, hogy „Valóban örülök, hogy az az üzlet, mely legjobban képes kielégíteni e cikkekből való szükségleteimet, magyar ember kezében van.” De nemcsak ez az egyedüli kiténtetés a mi hazánkfiát érte, mert eltekintve attól, hogy az intelligensebb polgári osztály csaknem kizárólag itt felezi szükségleteit, ez üzlet körülbelül 20 herceget (közülük több főherceget) és mintegy 200 főnemest számít bevők köz. Schleichfelder kitünő gyakorlati tapasztalatait a külföldön szerette. Köz-tudomásu, hogy 13-szor beutazta Európát és 7 évig volt a legnagyobb párisi látszerészeti ipartelepek egyikének munkatársa. Hazánkat már 16 évvel ezelőtt hagyta el, de azért nagy elszorotással és oly jól beszélt magyarul mint-ha mindig Debreczenben élt volna. Szállítója Bécs város hatóságának, a legtöbb vasutnak, az udvari könyvtárnak, számos tekintélyes intézetnek és számos ezred tisztiká-rának, melyeknek az utolsó évben meglepő mennyiségű tábori látszerét szállított. Legutóbb több oldalról történt felszólításnak engedve bevezette a résztefti etésekre való elárusítást is biztos állásban lévő egyének számára. Rend-kívül fontos az a körülmény — és ezt különösen ajánlom a Bécsbe utazók figyelmébe — hogy üzletében mindazoknak

a szemei kiknek szemüvegre szükségük van, e czélra készített és szabadalmazott készülékek által a legnagyobb pontossággal vizsgálhatnak meg, az oly egyének számára pedig, kik a vidéken laknak, egyszerű levélbeli meg-keresésre a legszívesebben küldt oly könnyen érthető utmutatót, mely szerint a legnagyobb könnyűséggel választ-ható ki a megfelelő üveg. Schleichfelder, tekintve magyar-orosz vevőinek nagy számát, magyar levelezőt tart ircdájában és így mindazoknak, kiknek szemüvegre és látszerészeti cikkekre szükségük van csak azt ajánljuk, hogy ha Bécsbe utaznak, ne mulasszák el Schleichfernek Graben 22. sz. alatti díszes berendezésű üzletét felkeres-ni; a kik azonban ezt nem tehetik, azok hozzájárják meg maguknak a czég legújabb és érdekes képes-árjegyzékét, melyet ingyen és bérmentve kaphatnak meg.

— Mosógép és a tisztviselők congressusa.

A tisztviselők legutóbbi congressusának egyik tárgyát képezte az a kérdés: Mily eszközökkel lehetne a hivatal-nokoknak lehetővé tenni azt, hogy az életnek mindinkább felmerülő követelményeinek megfelelhessenek. anélkül, hogy a legfontosabb életszükségletekből túlságos sokat elvonni kellene? E kérdés megoldására néhány többé kevésbbé gyakorlati javaslat történt, melyek közül nehá-nyat mint „figyeletre méltót, elfogadtak. Általános érdek-lődést keltett azonban Engelhardt vasúti tisztviselőnek következő előadása: „E kérdés, melyről itt tanácskozunk már régóta foglalkoztatott. Több ízben gondolkoztam en-nek megoldása fölött és szerény háztartásomnak csekély költségelőirányzatában gyakran tettem törléseket, csak egy tételt nem mertem bántani, habár az jövedelemnek nem csekély részét vette igénybe. Ez a „mosás” tétel, mert nóm különös büszkeségét leli fehérmű-szekerényé-ben; de magam is szívesen lemondok egyről-másról, de fehérműnkénel mitsem szeretnék magunktól megtagadni. Egy szerencsés véletlen végre megmutatta az utat, hogy miként lehet e tételnél tetemes megtakarítást eszközölni anélkül, hogy kedvencz gyengességünkbe engedni kel-lene. Sőt mondhatom, hogy azt most még nagyobb mértékben elgíthetjük ki és a mellett tetemes összeget takarítunk meg, melyet más czélra fordíthatunk. Mintegy 2 évvel ezelőtt egy barátomat látogattam meg, mely alkalommal nejt egy egyszerű és csinos kiállítású gép-pel való foglalkozás közben találtam. Kérdésemre, de a gépen alkalmazott táblácska által is megtudtam, hogy az egy Herzog Sándor hazánkfiának Bécsben Graben Bräunerstrasse 6. sz. alatti raktárából való mosó- és facsaró gép (Stranosch és Boner szabadalma). E gépek a korábban felülük a lapokban olvasott nyilatkozatok által már régen felkeltették, érdeklődésemet, de mindig kételkedtem, hogy egy gép képes volna a mosás farsztó munkáját a fehérmű rongálása nélkül végezni. De barátom neje annyira dicsérte a gépet, és mivel magam is meggyőződtem a gépnek valóban kitünő munkájáról, tudva továbbá, hogy barátom neje fölötte takarókos és praktikus asszony, azonnal elhatároztam egy ily gép beszerzését. E czélból érintkezésbe léptem az előbb említett czéggel, mely a legnagyobb előzékenységgel azonnal be küldte képes árjegyzékét. Nagyon kellemesen érintett a czég ama kijelentése, mely szerint tisztviselők, tanítók, katonaság, csapattestek, intézetek, kórházak stb. számára e gépeket fölötte előnyös részletfizetésre is szállítja ugyauly árban, mint készpénzfizetésnél. Ez a reám nézve fölötte kellemes élsy teljes készletnek azonnali megrendelésére indított, mely egy mosó- egy facsaró- és egy mángorló gépből állott. Meg kell vallanom, hogy ily hasznos tárgyat még soha sem szereztem be ily könnyűséggel, mert a megtakarítás, melyet nóm e gépek által elért oly nagy volt, hogy az teljesen elég volt a Herzoggal kikötött havi részletek pontos törlesztésére. E mellett sokkal szebb és kifogástalanabb fehérműnk van mint azelőtt, mikor minden a mosónő szeszélyétől és szorgalmától függött. A fehérmű kimélve van és nőmnek az az előnye, hogy nincs szüksége sem mosó-konyhára, sem mosónőre, mert a mihez azelőtt egy egész nap és két ember kellett, azt most egy leány e gépekkel rövid 2—3 óra alatt könnyen elvégzi és pedig akár a konyhában vagy az előszobában is, mert e gépeknél a kellemetlen gőz stb. ki van zárva és a mosás napja e gép által minden eddigi borzasztóságát elveszti. Szóval e kitünő gép alkalmazása által a „mosás” tekintélyes kiadási tételénél nagy megtakarítást érek el, melyet már czélra használhatok fel. Örömmel ragadtam meg más gyakran az alkalmat e kitünő gép beszerzését barátaim-nak ajánlani, kik mindanyian hasonló előnyös eredményt értek el általa. Ma is szívesen ragadtam meg az alkal-mat, hogy tisztelt collegáimnak e kitünő háztartási gépek beszerzését ajánljam és azt hiszem, hogy azoknak általa-lános alkalmazása nagyban hozzá fog járulni az általunk ma tárgyalt kérdés megoldásához.” Elénk taps és elis-merés jutalmazta a szótól érdekes előadásért és miután a gyűlés köszönetet mondott az előadónak elhatározta e közérdekű javaslat közzétételét. Még csak azt tartjuk szükségesnek felemlíteni, hogy Herzog magyar állam-polgár és hogy mosógépei és meidingi kályhagyárának gyártmányai számára Budapestben is Erzsébetkörút 56. sz. alatt mintaraktárt nyitott.

CSARNOK.

Tavaszi hajtások.

Szegény, beteg fia kérésére kinyitotta édes anyja a kertre nyíló ablakot. A nyitott ablakon balzsamos lég áradt be a nehéz szagú, rekedt levegőjű betegszobába. Oly üdítő volt a lég fuvalma, a sápadt képű, kiaszott beteg keble emelkedni látszott érintésére.

„Oh milyen fenséges szép tavasz — sohajtott a beteg fájdalmasan — milyen boldog, ki künn a szabadban járhat-kelhet s nem tartja ágyához szegezve a nehéz kór, mint engemet.“

„Csak türelem fiam — szolt édes anyja vigasztalólag — csak türelem. Még egy néhány nap, aztán felkelsz, kimegyünk a friss levegőre, — meglásd — az vissza adja, mit elvesztettél, drága egészségedet.“

„Igen, igen, felkelek, aztán naponként nagy sétákat teszünk — ugy-e, lennt a kertben, vagy künn az erdőben. Őt is elhívjuk — tudod, Margitot — mert ő nagy kedvelője a sétáknak. Emlékszel-e tavaly, mennyit barárgoltunk együtt a nagy hegyek között. Hogy tapsolt, hogy nevetett örömeiben, mint egy kis gyermek, ha sikerült felérnünk egy-egy magasabb hegy csúcsára. Oh milyen szép napok voltak azok. De mond miért borult el arezod olyan hirtelen? Talán nem kételkedsz felgyógyulásomban?“

„Oh nem, nem. Valami csekélység jutott eszembe, az okozta, de már elmúlt. Lásd mosolygok ismét.“

„Aztán a kis Erzsikét is elvisszük magunkkal. Meglásd milyen jól mulatunk. De anyám — vajon mi az oka, hogy mostanában egyik sem néz be hozzánk, mint ezeltől? Talán nem betegek ők is?“

„Dehogy, dehogy betegek. Csak nem mernek ide jöni hozzád, félnek hogy az neked alkalmatlan lenne.“

„Pedig ha tudnák, milyen jól esnek az nekem, ha csak egyszer is meglátogatnának. De legalább a hogy-lételemfől tudakolódna ugy-e tőled?“

„Oh hogy ne. Mindennap kérdezik.“
„És, és, — de meg bocsáss, hogy olyan gyerekes vagyok, — előbb is akarom kérdeni, mond, nem ő küldötte-e a gyöngyvirág csokrot, a mit ma reggel asztalomra tettél?“

Az anya elfordulva, szorotkozottan keresgélte valamit az asztalon miközben két, nehéz könyceppel törült le pilláiról titokban. Majd ismét mosolyra erőltette ajkait — felelt:

„Hát, ha neked az olyan jól esik, legyen, megmondom, bár megtiltotta. Ő küldötte.“

„Oh milyen jó, milyen kedves leány. Hozd ide kérlek a csokrot, hadd szívjam be lelkembe illatát. Ugy, ugy. Aztán hagyd csak itt. Ne félj nem fog az már ne-
nem megártani, ha még egyszer oly erős illatja van is.“

„Édes fiam — szolt az anya, ki alig tudta visszafojtani a pilláira toluó könnyeket, — mit gondolsz nem próbálnád-e meg enni valamit. Lásd, olyan régen nem ettel, pedig ez okvetlen szükséges, ha azt akarod, hogy települj megint.“

„Nem bánom. Ma mindent megteszek, a mit csak mondasz. De siess vele kérlek, mert éhes vagyok.“

A jó anya örömmel sietett ki, hogy teljesítse e kívánatot, hiszen olyan régen nem hallotta ezt fia ajkáról. A beteg magára maradt a szobában. Elővette a gyöngyvirág csokrot s gyermekek örömmel szoritotta szívéhez. Majd ajkaihoz emelte, s elhalmozta csókjával minden egyes virágját. Aztán eszébe jutott valami. „Megpróbálok — mormolta magában — ha tudnék-e már járni is.“ Levette magáról a takarót, leszállt az ágyról s ingadozó léptekkel botorkált egyik butor darabtól a másikig.

Csak bátorság, bátorság — biztatta önmagát — még nem igen megy, de majd holnap már jobban fog menni. Oh érzem én, hogy holnap jobban fog menni.“

Eljutott az ablakig, ott kimerülten roskadt le egy székre. Kis idő múlva felemelkedett a székből, kihajolt az ablakon, hogy gyönyörködje ő is a tavasz mosolygó pompájában. A kertből csengő gyermeknevetés ütötte meg fülét. Oda nézett, honnan a hang jött s örömtől csillogó szemekkel kiáltott le: „Erzsike, Erzsike, mit csinál?“

„Hát a Zsolival játszom“ — jött a felelet.

„Ejnye, nini, hát olyan gorbombán bánik szegény Zsolival. Ha Margit néni meglátja, hogy ugy cibálja a nyakánál fogva, nem fogja szeretni Erzsikét.“

„Oh Margit néni nem látja meg, ő messze van innen?“

„Igazán, hát hol van Margit néni?“

„Jaj hát maga még azt sem tudja. Hiszen még tegnap elmentek Béla bácsival.“

A beteg halvány arca kipirult. Izgatottságtól remegő hangon kérdezte:

„Hová mentek Béla bácsival?“

„Hát előbb elmentek a templomba. Jaj Margit néni-
nek ekkora fehér fátyol volt a fején, ni. Aztán szép fehér ruhába volt öltözve. Koszoru is volt a fején. Aztán hazajöttek, itt ettünk, de sokan ettünk, mind szépen felöltözve. Aztán felültek a kocsi-
ba, kimentek a vonathoz s elmentek messze-messze, azt mondták nem is jönnek vissza, nem is tudom meddig. Mikor elmentek Margit a Zsolit nekem hagyta, aztán már most csinálhatok vele a mit nekem tetszik. Zsoli jere!“

A beteg megsemmisülve rogyott le a székre, arczát

oda temette tenyerébe és sirt, zokogott, mint a gyermek. Azután felkelt, tántorgó léptekkel megindult az ágy felé. Lábai reszkettek, minden lépésre pihenőt kellett tartani. Végre elérte az ágyat, beledobta magát, magára huzta a takarót, arczát bele fektette a párnákba és sirt, zokogott mint a gyermek hosszan, fájdalmasan.

„Fiam, édes jó fiam, hát téged mi lelt olyan hirtelen?“ kérdezte az anya részvéttel simogatva forró homlokát, midőn a zokogásra bejött.

„Tedd be az ablakot — rebegte a beteg — ereszd le a függönyöket, aztán vidd ki ezeket a virágokat, mert szédül tőlük a fejem.“

Istenem, istenem, de honnan ez a hirtelen változás? susogta az anya, csügedten hajtva le fejét.

A kertből csengő, vidám gyerek nevetés hallzott be a csendes szobába: Zsoli! Zsoli!

Tárkányi György.

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Lichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 per Meter (in 18 Qual) — versendet robenweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. — Muster ungehend. — Briefe kosten 10 kr. Porto. (S)

Meteorologiai adatok.

ápril 19—25. Nagyenyeden

NB. Az adatok sorrendje: légnyomás közepe mm tengersenin, hőmérsék közepe, maximuma és minimuma C° borulat (bt=borult, bs=borus, dt=derült, ds=derős) legnagyobb szél (E—K—D—N 1—10 fokkal) esapadék mm stb. Az egész hétről szóló sorozat zárjeles számai az előbbi hét közti kü-

Szombat.	58.4	+17.0	+24.6	+9.6	63	ds	DM3	—
Vasárnap	65.6	16.2	23.8	9.8	66	ds	DK1	0.2 eső
Hétfő	64.3	15.1	23.2	6.8	64	ds	EK2	—
Kedd	63.0	15.7	23.6	7.2	67	ds	DK3	—
Szerda	59.4	13.6	21.0	6.5	78	bs	EN1	— dörgés
Csütörtök	59.7	13.5	20.0	8.5	81	bs	K3	5.1 eső
Péntek	56.0	12.6	20.0	8.0	78	bs	DK2	0.1 „

Égész hétről. 60.0 (+6) 14.8 (+1.9) 71 (+8) ds 5.4 (+4.1) eső.

A jövőben valószínű időjárás: esős, hűvös

Közl: Dr. F. D.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Sz. 1019/890. Pályázati hirdetmény.

Alsófehérvármegye magyar-igeni szolgabírói járásba kebelezett Magyar-Igeni nagyközségi jegyzői állomás végérvényes határozattal üresedésbe jöven, ennek betöltése céljából, mely 400 forint évi fizetés, természetbeni szállás, 24 frt tűzifa, és 24 frt irodai átalánnyal van egybekötve, pályázat hirdettetik.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy 1883-ik évi I. t.-cz. 6. §-ában előirt okmányokkal felszerelt folyamodványaitak folyó évi május hó 18-ig bezárólag alólrthoz adják be, mert a később beérkezettek figyelembe nem vétetnek.

A választás folyó év május hó 19-én délelőtt 9 órakor fog megtartatni a magyar-igeni községi irodában.

Alsófehérvármegye magyar-igeni járás főszolgabírájától.

Magyar-Igen 1890. ápril hó 20-án.

Imreh Károly,

1—3 t. főszolgabíró.

Répakiemelő ekék

(Praener-féle szabadalom)

A legkötűbb és legolcsobb a világon!

Kinek répakiemelő ekénket alkalmá volt használni, teljes mérvben igazolni kell ezen állításunkat. Hogy a rendelkezett ezen kitűnő szerkezetű répakiemelő ekékre pontosan eszközölhessük, felkérjük a nagyérdemű gazdaközönséget, becses rendeléseit mielőbb beküldeni, mert őszszel a rendelések annyira túlhalmozódnak, hogy azoknak egyrészt nem is eszközölhetjük. Minden egyéb a **czukorrépa termeléséhez** szükséges legjobb minőségű eszközöket is tartunk raktáron s azokat jutányos áron szállítjuk.

Répakiemelő ekék taliga nélkül 18 frt, állandó szabályozható taligával 35 frt.

Dónes és Steiner Budapest, VI. Teréz-körút 41. mezőgazdasági gépek, megszámozott malom és gyári berendezések gyári főraktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Szolid ügynők kerestetnek. (6—6)

Szives megfigyelésül!!

Ezerszeresen kipróbált s orvosi tekintélyek és számos magános bizonyítványaival kitűntetett készítmények Dr. Miller *mohóvónyvedre*, meglepő hatású köhögés rekedtség, torokfájás, nyálkásodás, kezdődő tüdőgümönel és egyáltalán a légzőszervek minden gyulladásánál. — Tégelyben gyermekek és felnőttek számára. Egy tégely ára 50 kr.

Miller tyukszembalzsama

Csalhatatlan szer tyukszemek, szemölcsök és fájdalmas bőrkeményedések ellen. Ára egy dobozban levő üvegesnek esetetl és használati utasítással együtt 48*kr.

Valódián kaphatók: Nagyenyeden Ungerpek Miklós fúzerkereskedőnél. Szászrégenben Vermescher E. gyógyszerésznél. Deesen Nick F. fúzerkereskedőnél. Csikszereván Leicht F.-nél. Besztercezen Fischer testvéreknél. Gyulaféhvárt Frölich F. gyógyszerésznél. Fogarásban J. Bergleiter Sternbory J. és Glein R. gyógyszerészeknél. Nagyszébenben Reizenberger F.-nál. Marosvásárhelyt Nagy Sándor gyógygyász a „vörös kereszt“-hez és Bucher M. kereskedőnél.

Központi szétküldési raktár: (9—16)

Miller J. gyógyszerész Brassó.

Legrégibb cég e szakmában Magyarországon.

Uj árjegyzékünk fényképészeti czikkekről ugy szakfényképeszek, mint műkedvelők részére megjelent és kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik. (6—6)

Türkel és Schlesinger

Budapest, IV. Károly-uteza, laktanya 4. bolt.

Árverési hirdetmény.

A Bethlen-főiskola tulajdonát képező m u z sinai Sztítás malom, — a felenyedi Mart alatti, Papir és Csere malmok folyó évi julius hó 1-től kezdődőleg hat évre, Nagyenyeden, a jog- és jószágigazgatósági irodában folyó hó 30-án délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek ugyanott megelőző napokon megtekinthetők.

Nagyenyeden, 1890. ápril 12-én.

Splényi Henrik,

(3—3)

jog- és jószágigazgató.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséget, hogy Nagyenyeden új építési üzletet

nyitottam, — elvállalok bárminemű, a mai korszaknak megfelelő átalakításokat, új épületek és nedves falak gyors kiszáraitását, tervek készítését stb.

Megrendelési iroda:

főtér, nemzeti szálloda.

Kiváló tisztelettel becses pártfogásért esd

HANTZ ISTVÁN,

1—2

építk. vállalkozó.

Szám 3446/890. Árverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíró, mint teleknyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a kir. államkincstár végrehajtatónak, öz. Nuriésán Mártonné szül. Mesko Mimi végreh. szenvedő elleni 271 frt. 38 kr. tőke, ennek 6% kamatai 6 frt 20 kr. eddigi költségek s jár. behajtása végett az abrudbányai kir. járásbíró, területéhez tartozó Zalathna községi 411 sztkben A — 1 rend 533 és 534 hr. sz. a. 1817 frtra becsült épület tulajdon és tét érhaszon élvezetre és tartozékai Zalathna községben a község házánál megtartandó nyilvános bírói árverésen 1890. évi julius hó 9-ik napjándélelőtt 10 órakor becsáron alól is — a becsár 10%-ának a bírói. kiküldött kezéhez letendő előleges letétele mellett — el fognak adatni.

Vevő köteles a vételárak felét 30 nap alatt, a másik felét az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 60 nap alatt, és ugyan azon naptól számítandó 6% hamatokkal együtt a gyulaféhvári kir. adóhivatalnál a 39425. sz. i. m. letéti szabályrendelet értelmében letézteni.

Ezen hirdetményvel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró, teleknyvi hatósága és Zalathna város előjáróságánál tekinthetők meg.

Az árverési kérsi költség 8 frt 60 krban állapittatik meg. A kir. járásbíró, mint tvi hatóságtól. Abrudbányán, 1889. évi márczius hó 21.

László József, kir aljbíró.